

Universitätsbibliothek Wuppertal

**DIONYSII || LAMBINI MON-||STROLIENSIS RE-||GII
PROFESSORIS,|| IN || Q. HORATIVM FLACCVM EX FIDE
ATQVE || AVCTORITATE COMPLVRIVM LIBRORVM
MANV-||scriptorum à se emendatum, et aliquoties
recogni-||tum, ...**

Horatius Flaccus, Quintus

Frankfurt/Main, 1577

Ode 11: Ad Leuconoen

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1066](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1066)

A tra. hoc nomine vititur M. Tull. in iis, quæ de Æschylo vertit in Tuscul. sic me ipse viduus pestis excipio anxias. Virg. in Ciri Cogor adire lacus viduus à lumine Phœbi. Immeritò autem reprehendit hîc Horatium Seruius, quasi minus propriè locutum, ad illum Virg. versum 8. *En. multis viduasset civibus urbem.* his verbis: *Proprie viduasset.* quia vrbe est generis fæminici. Horatius autem abusiue, & satis incongruè in masculino posuit, cum dixit, *viduus pharetra.* Sed responderim Seruio, non esse verum, viduare locum habere tantum in fæminis. Nam viduare, est priuare, spoliare, aut separare, & disingere. Itaque idem Horatius iterum dixit Ode 9. lib. 2. *Et foliis viduantur Orni.*

QVIN ET ATRIDAS] hæc sunt petita ex *iliad. ω.* ubi Homerus Mercurium inducit adolescentis nunc primùm pubescentis induta persona, Priamo sese ducem præbentem, ad Achillis nauis per media Græcorum castra eunti, & Hectoris corpus sepeliendi causa ab Achille redimere cogitanti.

THESSALÒS QVE IGNEIS] vigilias Thessalicas, quæ agebatur in castris, & nauibus Achillis.

B **INIQUA]** inimica, infesta. Quòd autem quidam libri manu scr. habent *inimica*, id natum est ex glossa.

FEPELLIT] ἔλαθε, id est, latuit: quod perinde est, ac si diceret, ita per media Græcorum castra ad Achillis nauis peruénit, vt à nemine cognitus, ac ne visus quidem fuerit. atque eo ipso verbo vititur Homerus: apud quem sic Achilles, *καὶ δὲ σε γινώσκω Πρίαμε φρεσίν, ἔδὲ με λήθεις, ὅτι θεῶν τις ἦγε θεός ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν. ἔ γάρ κεν τλαίη βροτὸς ἐλθέμεν, ἔδὲ μάλ' ἦ βῶν, Ἐστρατόν. ἔδὲ γὰρ αὐφ' ἑλάνκεις λάθοι, ἔδὲ κ' ὄχληας Πρία μεπλήθειε θυράων ἠμπεράων,* id est, Et te animo cognosco, Priame, neque me fallis, te à deorum aliquo ad celereis Græcorum nauis deductum esse. Non enim ausit quisquam mortalis venire, ne valde iuuenis quidem, in exercitum Græcorum. neque enim custodes latère possit, neque repagula & seras forium nostrarum facile conuellere, aut trans mouere queat. Sed verbum fallere, apud Horatium pro Græco *λανθάνειν*, quod est latère, viurpati, id exemplis ostendere libet.

C **Od. xi. lib. 3. & scelestas Falle sorores.** & **Od. xiiii. eiusd. Spartacum si qua potuit vagantem Fallere testis.** & **Od. xvi. & segetis certa fides mea Fulgentem imperio fertilis Africa Fallit sorte beatior.** quem locum suo loco explicabo. & **Od. iiii. lib. 4. quos opimus Fallere & effugere est triumphus.** epist. ad Loll. lib. 1. *An secretum iter, & fallentis semita vita.* & epist. ad Quinctium. *Sit spes fallendi, miscbis sacra profanis. ibid. Da mihi fallere, da iustum, sanctumq; videri.* & epist. ad Scæuam. *Nec vixit malè, qui natus moriensque sefellit.* Idem epist. ad Iulium Florum, lib. 2. *Dum mea delectent, mala me, vel denique fallant.* epist. ad Pison. de arte poëtica: *Numquam te fallant animi sub vulpe latentes.* & **Od. xv. epod. Nec te Pythagora fallant arcana renati.** & **Od. iiii. eiusd. lib. Num viperinus his error Incoctus herbis me sefellit?** Usurpant pro eodem & alij scriptores, vt Lucret. lib. 4. *Nec Veneres nostras hoc fallit.* Idem lib. 5. *Et si fallit enim*

Diuum genus, humanumq; Perpetuò tamen id fore clam dissidere debet. Et Virg. lib. 4. *Æneid. Nec me adeò fallit veritam te mœnia nostra Suspectas habuisse domos Karthaginis alta.* Terent. heautont. *num me sefellit hosce id struere?* Cicer. pro Flacco: *multa nos sefellerunt.* Idem lib. 9. epist. ad Attic. etiã illum ipsum, quem sequimur, multa sefellerunt. Tit. Liuius lib. 31. *non sefellit Achaos, quò spectasset tam benigna pollicitatio.* piget ex alijs exempla colligere.

TV PIAS LÆTIS ANIMAS] Iccirco *πυπαιός*, & *ψυχοπομπός* dicitur à Græcis.

VIRGAQVE LEVEM] Videtur exprimere voluisse Græcam vocem *χευόρρατις*. sic enim dicitur est à Græcis Mercurius, ab aurea virga, quam tenet, vt diximus ad Odam xxi. huius libri. de hac virga sic Homer. *iliad. ω. Εἶλετο δὲ ῥάβδον, τῆ τ' ἀνδρῶν ὄμματα θέλγει. Ὡτ' ἐδέλε, τὸς δ' αὖτε καὶ ὑπνώοντας ἐγείρει* quem Virgil. imitatus est lib. 4. *Æneid. Tum virgam capit, hac animas ille euocat Orco, &c.* *ιδύσο. ω.* autem hac eadem virga animas deducit ad inferos. *τῆ ρ' ἄγε κηέσας, αἱ δὲ πρὶ ῥέσσαι ἐποντο.* & *ibid. Ἀγχιμολον δὲ σφ' ἦλθε διάκτορος Ἀργεφόντης Ψυχὰς μνηστῆρων κατὰ γῆν Ὀδυσσῆϊ δαμέντων.* vnde *ψυχοπομπός* à Græcis appellatus est, vt paullo antè dixi. huc pertinet illud Od. 24. eiusd. lib. *Non vana redeat sanguis imagini, Quam virga semel horrida Nigra compulerit Mercurius gregi.* hanc Virgam *κηρηκίον* appellant Græci: Latini caduceum, seu caruceum potius, vt docti quidam malunt.

SVPERIS DEORVM GRATVS ET IMIS] id est, Diis & superis & inferis gratus. notum prouerbium *κοινὸς Ἑρμῆς. i.* communis Mercurius: quamquam huius prouerbij vsus etiam ad aliud pertinet. sciendum autem, hoc genus loquendi olère hellenismum, vocantq; grammaticî patrium casum diuisionis. Deorum alij superi, alij inferi. Isocrat. *τὰ καλὰ τῶν ζῶων* sic Plin. *nigra omni.*

AD LEVCONOEN.

Ode II.

Indulgendum voluptati, omiſſa futurorum cura.

T *U* ne quaesieris scire, (nefas) quem mihi, quem tibi
Finem Dij dederint, Leuconoë: nec Babylonios
Tentaris numeros, vt melius, quicquid erit, pati:
Seu plureis hiemes, seu tribuit Iupiter ultimam:
Quæ nunc oppositis debilitat pumicibus mare

Tyrrhe-

A *Tyrrhenum: sapias: vinaliques: & spatio breui
Spem longam refeces. dum loquimur, fugerit inuida
Ætas. carpe diem, quàm minimùm credula postero.*

TV NE QVÆSIERIS SCIRE, (NEFAS).] omnes, qui in hunc Poetam scripserunt commentarios, coniunctè legunt, scire nefas: vt Ode xvi. lib. epod. nefas videre: & ita, nefas. erit hoc loco idem, quod Græci dicunt ἀδύνατον. vt Od. xxiiii. Durum, sed lenius sit patientia, Quicquid corrigere est nefas. quo modo etiam à M. Tull. vsurpatur in Timæo. Atque illum quidem quasi parentem huius vniuersitatis inuenire difficile, & cum iam inueneris, indicare in vulgus, nefas. Platonis verba, quæ interpretatur eo loco M. Tullius, sunt hæc: τὸν μὲν οὐδὲ ποιεῖν τὸ, καὶ πατέρα τὸ δὲ πάντας εὐρεῖν τὸ ἔργον, καὶ εὐρόντα εἰς πάντας ἀδύνατον λέγειν. eadem ratio ne videtur Od. iiii. lib. 4. fas pro eo, quod δύνατον dicunt illi, posuisse. Nec scire fas est omnia. quãuis sciam aliter accipi posse, vt dicemus suo loco. sic ergo hic locus explicandus est, si hoc modo distinguamus, scire nefas. sed quid vetat, quo minus ita legamus? Tunc quæsieris scire (nefas) quem mihi, &c. vt hoc, scire, cum verbo quæsieris coniungatur, & nefas, separatim legatur. Nam nemo, opinor, negabit, æque Latine dici posse, quæro scire, vt quæro doceri: quo vsus est Virgil. lib. 6. Æneid. ne quere doceri, Quam pœnam, aut qua forma viros, fortunæ uer sit. & M. Tull. lib. 3. de finib. Egone, quæris (inquit) scire, quid sentiam? & hic idem Horat. Ode xxvii. lib. 3. spetiosa quæro Pasce-re tigreis. & epist. ad Mæcen lib. i. quæris Mæcenas iterum antiquo me includere ludo. & Ode i. li. 4. Si torrere iecur quæris idoneum. & Od. xxiiii. lib. 3. Si quæret pater urbium Subscribitatuis. & Od. xvi. huius libri. nunc ego mitibus Mutare quæro tristia. Iam quòd ad genus carminis attinet, tale est illud Alcæi, apud Athen. lib. 10. Τέτυχε πνεύμονας ὄνειρον τὸ γὰρ ἀέρον δὲ πνεύματα. & Catulli. Alphene immemor, atque vnanimis falsè sodalibus. Extat autem similis sententia Oda xxix. lib. 3. Prudens futuri temporis exitum Caliginosa nocte premit Deus, &c.

NEC BABYLONIOS TENT. NVM.] M. Tullius de Babylonijs lib. de diuin. 2. quædam scribit, quæ videntur ad hunc locum pertinere, his verbis: Nam quòd aiunt quadringentia, & septuaginta millia annorum in periclitandis, experiendis que pueris, quicunque essent nati, Babylonios posuisse, salunt, &c. eademq; reperiuntur lib. i. Contemnamus etiam (inquit) Babylonios, qui ex Caucaſo celi signa seruantes, numeris, & motibus stellarum cursus perse quuntur, &c. huc pertinent hi Lucretij versus ex lib. v. Vt Babylonica Chaldaam doctrina resutans, Astrologorum artem contra conuincere tendit.

VT MELIUS QVICQUID ERIT] merus est hellenismus ὡς, vel ὡς πᾶν τὸ συμβεβηκός, ἢ ἐλπον φέρεν, id est, vt fortius, aut facilius, quicquid acci-

det, feras. neque verò quicquam subaudiendum est. sic enim loquuntur Græci, ὡς φέρεν, id est, vt pati. & ita Linacer & Erasmus. At Muretus legit cum interrogatione. Vt melius quicquid erit pati: id est, quàm meli⁹ est pati, quicquid euenerit? quam explicationem non improbo: puto tamen sic poti⁹ posse explicari, nec Babylonios tentaris numeros ὡς βέλπον ὄν, id est, tãquam melius quiddã sit, pati quicquid acciderit, quàm futura præscire velle. solet enim ita loqui Horat vt Saty. vii. li. 2. Et leporum anulos, vt multo suauius, armos. Atque hanc explicationem cum hic legisset Adr. Turnebus, probatam in aduersaria sua retulit.

SEV PLVREIS HIEMES] videtur hiemis nomen hoc loco non simpliciter, nec vno modo poni, sed duobus. Nam hiemem nisi fallor, hic intelligere debemus anni tempus, id est, brumam: vt pars anni totum annum significet: & plureis hiemes, plureis annos: vt Ode. xv. huius lib. Post certas hiemes vret Achæicus Ignis Iliacas domos. sic Virg. in Tity. Post aliquot mea regna videns mirabor aristas. sed quæ sequuntur deinceps, seruata eadem significatione constare non possunt. Nam hæc verba, Que nunc oppositis debilitat pumicibus mare, proculdubio ita intelligi non possunt, vt dicamus annum, qui nunc debilitat, &c. sed hiemem, id est, χειμῶνα vndam, fluctum, tempestatem, quibus mare debilitatur, ac frangitur saxis oppositis. vt apud Pindar. ἰδμ. ἑιδ. ἕκτ. Ἀλλὰ νῦν μοι γαιάχος εὐδῆαν ὠπασεν ἐν χειμῶνος: id est, Sed nunc mihi Neptunus tranquillitatem obtulit ex tempestate, & hieme. Ad hunc locum pertinent illa Ciceronis, quæ sunt in epist. ad Pætum lib. 9. Quam existimo leuem & imbecillam, ab animo firmo & graui, tanquã fluctũ à saxo frangi oportere. Sic Lucreti⁹ littus fluctifragum dixit lib. i. propterea quòd fluct⁹ ad littus illi, ab eo franguntur, & debilitatur.

SAPIAS, VINA LIQVES] id est, fac sapias, fac vinaliques. vult sapientis esse in rebus serijs, ac seueris non multum temporis ponere: in vino, epulis, & voluptatibus maximam vitæ partem consumere, vt sup. sic tu sapiens finire memento Tristitiam, vitæq; labores. Priscianus lib. 18. hunc locum producit, & sapias vult esse positum, pro si sapias. potest tamen ita explicari, vt ego paullo antè ostendi. vinaliquare autem positum pro, vina promere, & fundere, potare: vel referendum ad veterum delicias, qui sacculis, & colis vinarijs vinaliquabant, & liquabant, vt essent liquidiora. quam explicationem probat Muretus.

ET SPATIO BREVI, &c. quanto breuius est nostræ vitæ spatium, tanto minus longæ nostræ spes esse debent. Sunt autem eius spes longæ, exempli causa, qui iucundè viuendi consilium in annum decimum differat, cum sit fortasse posttridie, immò verò eo ipso die moriturus. quod vetat epist. ad Bullatium lib. 1. Tu quamcumque Deus tibi fortunaerit horam, Grata sume manu, nec dulcia differ in annum. simile est huic loco is, qui est sup. Od. iiii. O beate Sexti, Vitæ summa breuis spem nos vetat inchoare longam.

DVM LOQVIMVR, FVGERIT] Suedet item Theognis, vt animum conuiujs & epulis

A lis oblectemus, quia pubertas celeriter, & cogitationis in morem, prætereat, equorum cursum, ac celeritatem superans. Ημείς δ' ἐν θαλίῃσι φίλον καταθώμεθα θυμὸν, ὅφρ' ἐπ' ἑρπυλῆς ἔργ' ἐρατεινὰ φέρη. Αἴψα γὰρ, ὅτε νόημα, παρέρχεται ἀγλαὸς ἦθη, Οὐδ' ἵππων ὄρμη γίνεται ὠκύτερη.

CARPE DIEM] tralatio aptissima vel à fructibus & floribus carpendis, vel à lanificio. Quæ admodum igitur ij, qui vel flores, vel lanam carpunt, paulatim carpunt: sic debent homines hodiernæ vitæ munere ac beneficio uti frui, non spe & cogitatione quidem multos annos præcipere, occasionem autem & facultatem iucundè viuendi oblatam negligere ac prætermittere, aut in longum tempus differre. libet autem mihi huius verbi usum aliquot maximè huius poëtæ, secundo loco aliorum exemplis ostendere. Ode xxvii. lib. 3. *miliusne fluctus Ire per longos fuit, an recentis Carpere flores?* & ibid. *nisi herile manus Carpere pensum.* Od. ix. lib. 4. *Torve tuos patiar labores Impune Lolli carpere liuidas Obluiones.* Saty. vi. lib. 2. *Carpi viam (mibi crede) comes.* & Saty. v. lib. i. *In de Rybos fessi peruenimus, ut pote longum Carpentisier.* Od. ii. lib. 4. *ego apis Matina More, modò quæ Grata carpentis thyma, &c.* Plaut⁹ in Menæch. *Inter ancillas sedere inbeas, lanam carpere.* Catull. ad Manl. *Illam mihi sedes, illic mihi carpitur atas, id est, sensim senesco.* Virg. Georgic. iiii. *tenuemq; magis, magis aëra carpunt,* id est, paulatim hauriunt. Idem iiii. *En. Solane perpetua mærens carpere iuuenta?* id est, paulatim senescas, minuêris, tabescas, liquefces? Georg. iiii. *In iusto sub fasce viam cum carpit.* Idem ibidè, *& acri carpore prata fuga, Fluuioſque innare recentis.* M. Tullius pro Cluentio: *Vt nò animaduertas in omneis, sed carpas, ut velis, & paucos ex multis ad ignominiam sortiare?* carpere agmen apud Iulium Cæs. lib. i. de bello ciuili. *Relinquebatur Cæsari nihil, nisi uti agmen aduersariorum male haberet, & carperet.* & ita Liuius multis locis.

QVAM MINIMUM CRED. POST.]
quàm maximè diffidens dici, seu tempori futuro.

C AD AVGVSTVM.

Ode 12.

Dijs, heroibus, virisque aliquot claris laudatis, postremò commendat Augustum.

QVem virũ, aut heroa lyra, vel acri
Tibia, sumes celebrare Clio?
Quem deum? cuius recinet iocosa
Nomen imago,
Aut in umbrosis Heliconis oris,
Aut super Pindo gelidove in Hæmo?
Vnde vocalem temerè insecuta
Orphea silua,

D *Arte materna rapidos morantem
Fluminum lapsus celerisq; ventos,
Blandum & auritas fidibus canoris
Ducere quercus.*

*Quid prius dicam solitis parentis
Laudibus: qui res hominum, ac deorum:
Qui mare, & terras, varijsq; mundum
Temperat horis?*

*Vnde nil maius generatur ipso:
Nec viget quicquam simile, aut secundũ:
Proximos illi tamen occupauit
Pallas honores.*

*Prælijs audax neque te silebo
Liber, & sæuis inimica virgo
Belluis: nec te metuende certa*

Phæbe sagitta.

*Dicam & Alciden, puerosque Ledæ,
Hunc equis, illum superare pugnis
Nobilem: quorum simul alba nautis
Stella refulsit:*

*Defluit saxis agitat us humor:
Cõcidunt venti, fugiuntque nubes:
Et minax (quòd sic voluere) ponto
Vnda recumbit.*

*Romulum post hos prius, an quietum
Pompili regnum memorem, an superbos
Tarquini fasces, dubito, an Catonis
Nobile lethum.*

*Regulum, & Scauros, animaq; magnæ
Prodigum Paullum superante Pæno,
Gratus insigni referam camæna,
Fabriciũque:*

*Hunc, & incomitis Curium capillis
Vtilem bello tulit, & Camillum
Sæua paupertas, & auitus apto
Cum lare fundus.*

*Crescit, occulto velut arbor æno,
Fama Marcelli: micat inter omneis
Iulium sidus, velut inter igneis
Luna minores.*

*Gentis humanæ pater, atque custos
Orte Saturno, tibi cura magni
Cæsaris fatis data: tu secundo
Cæsare regnes.*

Ille,